

Een lijst met 41 namen

Rachel Polak-de Jong

Rachel Polak-de Jong maakte veel mee in haar lange leven. Tijdens de oorlog verloor ze haar man en bijna heel haar Joodse familie. Gelukkig kwam er na jaren een nieuwe prins in haar leven, haar tweede man Chris Pas. Nu, op 101-jarige leeftijd, woont ze in Dijkstate. Iedere avond voor het slapengaan zegt ze welterusten tegen haar dierbaren van wie de foto's in een hoekje van de kamer staan.

Tijdens de oorlog was Manuela gescheiden van haar ouders. Alleen haar moeder zou ze terugzien.

Ik heb een heel gelukkige jeugd gehad in Amsterdam, met lieve ouders en een lief zusje dat een jaar ouder was. En ik leerde er een heel intelligente jongen kennen, Jaap Polak, die wiskunde studeerde. Hij is in 1943 opgepakt tijdens een razzia en een paar weken later door de Duitsers vermoord. Niet dat ik dat wist natuurlijk. Zoveel mensen kwamen niet meer terug, maar je houdt altijd hoop. Hij komt terug, ik wist het zeker. Een jaar of drie liet ik altijd mijn adres achter bij vrienden, maar toen moest ik er wel aan geloven: we waren nog maar net begonnen en toen was het al klaar. Onbegrijpelijk!

41 familieleden

Na de oorlog kon ik als kleuterleidster aan de slag. Natuurlijk had ik vreselijk veel verdriet. Met het verlies van mijn man, mijn ouders en zusje viel bijna niet te leven. Maar je kunt niet de hele dag gaan huilen als je een kind van vijfenhalf hebt. Of als je dagelijks voor een klas vol kleuters staat. Toen ik tachtig jaar oud was, vond ik dat ik volwassen genoeg was. Toen heb ik uitgerekend hoeveel familieleden ik door de oorlog heb verloren. Het waren er 41. Voor die tijd kon je zoveel ellende alleen maar verdringen.

Je vindt niet zomaar iemand met wie je verder wilt. Eerst moet je je muiltje verliezen en zien dat een prins het te pakken krijgt. Chris Pas was een Haagse vriend die weduwnaar was geworden. Hij had een heel goed huwelijk achter de rug en had natuurlijk tijd nodig om het verlies van zijn vrouw te verwerken. Uiteindelijk was ik de enige loslopende vrouw met wie hij verder wilde. We waren allebei 58 en gingen heus niet meteen trouwen. Eerst ging ik bij hem logeren in Hollandsche Rading. En ik heb mijn huis in Amsterdam nog jaren aangehouden als een soort pied-à-terre. Stel dat het toch niet zou lukken tussen ons. Aan trouwen hebben we niet meer gedacht en de naam van mijn eerste man – Jaap Polak – heb ik gewoon gehouden.

Hollandsche Rading

Wonen in 'De Rading' vond ik echt een voorrecht. Het is er schitterend. In de beginjaren waren er nog wat winkeltjes en dat was heel fijn. Hollandsche Rading was voor mij echt een buurtschap. Twee lanen en wat huizen in het bos. Samen met Chris heb ik het er heel goed gehad. Manuela kende hem van jongs af aan en was dol op haar lieve oom Chris. Ze was dan ook blij voor ons dat we elkaar gevonden hadden. Helaas is hij op 82-jarige leeftijd overleden. Het verschil met het verlies van mijn eerste man was dat ik wel bij Chris was en afscheid van hem kon nemen. Ik wist waar hij uiteindelijk terecht kwam. Hij is gecremeerd en zijn as is op zee uitgestrooid omdat hij altijd zeeman heeft willen worden.

Dijckstate

Eerder hadden we een rondzendbrief gekregen over Dijckstate, het woonzorgcentrum dat in Maartensdijk gebouwd zou worden. Wij hebben aangegeven dat we daar voorstander van waren.

Toen ik in 1994 vanuit Hollandsche Rading naar Maartensdijk verhuisde, kwam ik eerst in de Clauslaan terecht in een complex voor ouderen van de SSW. Ik werd meteen lid van het gymclubje van Irma Hoogenraad. Spijt van die verhuizing heb ik nooit gehad. Ik hou wel van dat kleinschalige. Op 31 december 1997 verhuisde ik naar Dijckstate. Ik had gevraagd om een benedenhuisje aan de zonkant, maar het werd de eerste etage op het westen. Achteraf ben ik daar heel blij mee. Hartje zomer stik je daar beneden van de warmte, de zon staat de hele dag op je raam. Als er 's zomers mensen bij mij op bezoek komen zeggen ze altijd: 'Wat is het heerlijk koel bij jou.' Je kunt hier de ramen ook zo lekker tegen elkaar openzetten.

Eind 2011 ben ik honderd geworden en mijn dochter is inmiddels 72. De tijd gaat toch zo snel. In m'n koppie voel ik me vijftig, maar mijn lijf is honderd jaar oud. Ik heb allerlei beperkingen en alles gaat drie, vier keer langzamer dan vroeger. Toch ben ik de hele week tamelijk bezet: ik speel nog steeds mahjong, ga naar de gym,

Rachel Polak samen met haar kleindochter Silke. Op de voorgrond Stibbe en Rimme, twee neefjes die dikke vrienden van elkaar zijn.

naar Club 75 (met allemaal 80-plussers), om de week naar de soos in de Ontmoetingskerk. En iedere vrijdagmiddag hou ik weeksluiking met een van de bewoners hier.

Dat brengt me trouwens op een leuke anekdote. Bij de officiële opening van Dijkstate in maart 1998 zat ik naast een mevrouw die ik nog niet kende, Josine Köln, ook een bewoonster. 'Ik ben geboren in Amsterdam,' vertelde ze. 'Ik ook,' zei ik op mijn beurt. 'Ik ben in de Tilanusstraat geboren,' zei ze vervolgens. 'Ik ook,' zei ik meteen. Wat heb je toch wonderlijke dingen in het leven. We

zijn echte vriendinnen geworden. Ze was één jaar ouder dan ik en is helaas een jaar of zeven, acht geleden overleden.

Eigen familie

Ik ben toch zo blij dat mijn dochter Manuela haar eigen familie heeft gekregen. Een zoon en een dochter, Stije en Silke, die allebei twee kinderen hebben: respectievelijk Rimme en Rinke van Stije, en Bloeme en Stibbe van Silke. Als ik er straks niet meer ben, blijft Manuela gelukkig niet alleen achter! ■